

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Μυτιλήνη, 12 Ιουλίου 2024

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Δ/ΝΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΕΡΓΩΝ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ 1408 /2024

Προς: Γραφείο Κοινοβουλευτικού Ελέγχου Γ.Γ.ΑΙ.Ν.Π.
(υπόψη κ. Ι.Μαραγγέλη, imarag@ypai.gr)

Κοιν: Δ/νση Διοικητικής Υποστήριξης, Τμήμα Προσωπικού – Οργάνωσης
(υπόψη Προϊσταμένου Δ/νσης, κ. Χ. Πιτσούλη chpits@ypai.gr)

Πληροφορίες: Κ. Τζουτζομήτρος

Τηλέφωνο: 2251350350

e-mail: ktzo@ypai.gr

Θέμα: Απάντηση σε Ερώτηση του Βουλευτή Ν. Δωδεκανησου της Ν.Δ , κ. Μάνου Ν. Κόνσολα

Σχετ: Η με αρ.πρωτ. 5634 / 5.7.2024 ερώτηση με θέμα «Ζητήματα υδροδότησης των άνυδρων νησιών και πολιτικής προστασίας σε περίπτωση πυρκαγιάς» (αρ. πρ. ΓΓΑΙΝΠ: 2006/8-7-2024)

Όπως γνωρίζετε, η αποστολή της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής (Γ.Γ.ΑΙ.Ν.Π) του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, όπως μνημονεύεται στο άρθρο 68 του Π.Δ. 13/2018 (Α' 26), είναι διττή και συνδέεται άρρηκτα:

- Με την **εκπόνηση και υλοποίηση ολοκληρωμένης νησιωτικής πολιτικής** με βάση το άρθρο 174 παρ. 3 της συνθήκης της Λισαβόνας και τα άρθρα 101 παρ. 4. & 106 παρ. 1 του Συντάγματος. Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ρητά ότι το Σύνταγμα απαιτεί: (α) την πρόβλεψη ειδικών νομοθετικών μέτρων επί πολιτικών που επηρεάζουν τα νησιά και (β) την εφαρμογή ειδικών κλαδικών πολιτικών και προγραμμάτων που να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες του νησιωτικού χώρου.
- Με την **άμεση και έμμεση παρέμβαση για επίλυση προβλημάτων που αφορούν τα νησιά της Ελληνικής Επικράτειας** (άρθρο 12 του Ν. 4597/2019, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 του Ν. 4770/2021). Για το λόγο αυτό ασκούνται εκτελεστικές αρμοδιότητες ειδικά σε θέματα

περιβάλλοντος, **υδροδότησης άνυδρων νησιών**, πολιτισμού, πολιτικής προστασίας και παλλαϊκής άμυνας και υφίσταται η δυνατότητα παρέμβασης με οριζόντιες δράσεις και έργα σε χαμηλότερο χωρικό επίπεδο, με δεδομένες τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες του χώρου, ώστε να είναι περισσότερο αποτελεσματική (**αρχή της επικουρικότητας**), πάντα με προτεραιότητα στα μικρά και άνυδρα νησιά.

Ως εκ τούτου η Γ.Γ.ΑΙ.Ν.Π., μέσω της **Δ/σης Μελετών, Έργων, Φυσικών Πόρων και Ενέργειας** έχει επιφορτιστεί με μια σημαντικότερη αποστολή την οποία εκτελεί με απόλυτη προσήλωση και επιτυχία εδώ και αρκετά έτη. Η αποστολή αυτή σχετίζεται με θέματα υδροδότησης των άνυδρων νησιών της ελληνικής επικράτειας για την εξασφάλιση της επάρκειας και της ποιότητας πόσιμου νερού, με **στόχο την εναρμόνιση και ενεργοποίηση της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα της διαχείρισης των υδάτινων πόρων και των ήπιων μορφών ενέργειας**.

Προς απάντηση των ερωτήσεων που ετέθησαν από τον Βουλευτή Δωδεκανήσου, κο Μάνο Κόνσολα και οι οποίες αφορούν στο ιδιαίτερα σημαντικό και επίκαιρο θέμα της υδροδότησης των άνυδρων νησιών σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

Απάντηση στο 1^ο ερώτημα

Η Γενική Γραμματεία Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής (ΓΓΑΙΝΠ), στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, συνεργαζόμενη με το Πολεμικό Ναυτικό εδώ και αρκετά έτη καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια προς ικανοποίηση αιτημάτων μεταφοράς πόσιμου νερού σε άνυδρα νησιά του Αιγαίου, είτε λόγω λειψυδρίας, είτε λόγω βλαβών είτε λόγω άλλων εκτάκτων αναγκών, διαθέτοντας μάλιστα σημαντικές πιστώσεις για το σκοπό αυτό, ώστε να αποφευχθούν δυσάρεστες καταστάσεις έλλειψης νερού, ιδιαίτερα εν μέσω της τουριστικής περιόδου. Για την μεταφορά του νερού, το Πολεμικό Ναυτικό διαθέτει τα πλωτά μέσα (υδροφόρες) «Υ/Φ ΔΟΪΡΑΝΗ», «Υ/Φ ΠΡΕΣΠΑ» ΚΑΙ «Υ/Φ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ». **Οι χωρητικότητες των ανωτέρω διαθέσιμων πλωτών μέσων κυμαίνονται μεταξύ 600 – 700 m³.**

Είναι γεγονός ότι η μεταφορά νερού με υδροφόρα πλοία έχει αναδειχθεί σε ιδιαίτερα δαπανηρή δραστηριότητα. Για τον περιορισμό της μεταφοράς νερού, η ΓΓΑΙΝΠ χρηματοδοτεί τα τελευταία έτη πληθώρα απαραίτητων έργων σχετιζόμενων με υδρευτικές υποδομές με ιδιαίτερη προσοχή και έμφαση στα άνυδρα νησιά όπου καθίσταται αναγκαία η μεταφορά νερού, υποστηρίζοντας οικονομικά τους νησιωτικούς ΟΤΑ για την σταδιακή «απεξάρτησή» τους από τη πολυδάπανη και χρονοβόρα μεταφορά νερού.

Για το έτος 2023 οι ανάγκες μεταφοράς νερού έφθασαν τα **13.690 κ.μ.** προοριζόμενα προς την Ιερά Μονή Πανορμίτη Σύμης, το Γροίκο Πάτμου και τη Ρω κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος **Φεβρουαρίου-Οκτωβρίου**. Η τιμολόγηση της παραπάνω ποσότητας από το ΠΝ έφθασε το **ποσό των 939.670,60 €**.

Υπενθυμίζεται ότι επιπλέον του κόστους μεταφοράς νερού, η ΓΓΑΙΝΠ επιβαρύνεται και με το κόστος προμήθειας του νερού, είτε από τις εγκαταστάσεις της ΔΕΥΑ Ρόδου (τιμή: 1,55€ ανά κ.μ. πλέον ΦΠΑ 9% για το έτος 2023. Για το έτος 2024 τιμή 0,97€), είτε από τις εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ Α.Ε. στο Λαύριο (τιμή 0,4880€ ανά κ.μ. πλέον ΦΠΑ 13%, συν πάγια).

Απάντηση στο 2^ο ερώτημα

Αδιαμφισβήτητο γεγονός, κοινή παραδοχή αλλά και ανησυχία όλων αποτελεί το φαινόμενο της λειψυδρίας (ανεξαρτήτου αιτίας, φυσικής ή ανθρωπογενούς), σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε ότι αφορά το ζήτημα του νερού στην χώρα μας και ιδιαίτερα σε κλειστά συστήματα όπως είναι οι νησιωτικές περιοχές με περιορισμένους υδατικούς πόρους, απαιτείται ορθολογική διαχείριση και συνετή κατανομή. Επιπρόσθετα μια σειρά παραγόντων όπως για παράδειγμα οι επί σειρά ετών περιορισμένες βροχοπτώσεις, η ραγδαία αύξηση της τουριστικής κίνησης, η αλόγιστη κατανάλωση νερού, οι ανεξέλεγκτες διαρροές δικτύων κλπ προκαλούν σημαντικά προβλήματα στην παροχή επαρκούς και ποιοτικού ύδατος.

Η Γ.Γ.ΑΙ.Ν.Π. μέσω της Δ/σης Μελετών, Έργων, Φυσικών Πόρων και Ενέργειας παρακολουθεί την κατάσταση των νησιωτικών ΟΤΑ σε ότι αφορά την ανθεκτικότητα αλλά και τις πιέσεις που δέχονται οι υδρευτικές τους υποδομές με απώτερο σκοπό την ταχύτατη και αποτελεσματική επέμβαση της προς επίλυση κάθε ανακύπτοντος προβλήματος που σχετίζεται με την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και την αδυναμία επίλυσης του από τις τοπικές αρχές.

Σε ότι αφορά το πλαίσιο ετοιμότητας και δυνατότητας επέμβασης και επίλυσης άμεσων ζητημάτων, η ΓΓΑΙΝΠ αξιολογεί τα εισερχόμενα αιτήματα των ΟΤΑ, **και κατά περίπτωση προτείνει**, σε συμφωνία πάντα με την κάθε Δημοτική Αρχή, την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων αντιμετώπισης και υποστήριξης της κάλυψης των υδρευτικών αναγκών μέσω σύγχρονων τεχνολογικών και καινοτόμων λύσεων οι οποίες μπορούν να σταθούν και να υποστηρίξουν σε κατάλληλη κλίμακα τα νησιά.

Επιγραμματικά, σε ότι αφορά τον τομέα της παραγωγής πόσιμου νερού, εξετάζεται κατά προτεραιότητα, η εκμετάλλευση και αξιοποίηση επιφανειακών υδάτων υφιστάμενων φραγμάτων με χρήση ταχυδιωλιστηρίων, η εφαρμογή συστημάτων αντίστροφης όσμωσης θαλασσινού ή/και υφάλμυρου νερού, η χρήση διατάξεων φίλτρανσης / απολύμανσης νερού (water kiosks) και βέβαια η ορθολογική χρήση διαθέσιμων υπόγειων υδάτων μέσω ανόρυξης υδρογεωτρήσεων πάντα στο πλαίσιο της συνετής χρήσης και ορθολογικής διαχείρισης.

Πέραν των ανωτέρω και για έκτακτες καταστάσεις, η ΓΓΑΙΝΠ συνδράμει τους νησιωτικούς ΟΤΑ μέσω βραχυχρόνιων μισθώσεων μονάδων αφαλάτωσης κατάλληλων δυναμικοτήτων, που έρχονται να συμπληρώσουν και να ενισχύσουν σε προσωρινό επίπεδο τα υδρευτικά αποθέματα των νησιών και να υποστηρίξουν τις συνεχώς αυξανόμενες υδρευτικές ανάγκες ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες.

Τονίζεται ιδιαίτερα ότι η χρηματοδότηση των έκτακτων και ειδικού χαρακτήρα έργων που αφορά κυρίως αφαλατώσεις και ανόρυξη γεωτρήσεων, δύναται να καλυφθεί μέσω εθνικών πόρων (ΠΔΕ). Η φύση των δράσεων δεν επιτρέπει τη συγχρηματοδότηση μέσω ΕΣΠΑ, καθώς αποτελούν δαπάνες συντήρησης ή λειτουργίας, κατεχοχήν μη-επιλέξιμες.

Επιπρόσθετα, αναφέρουμε ότι η ΓΓΑΙΝΠ συμμετέχει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Στρατηγικού Σχεδίου της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027 και την τρέχουσα περίοδο διερευνώνται πιθανές συνεργειες της ΓΓΑΙΝΠ και της Γεν. Γραμματείας Ενωσιακών Πόρων & Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και ως εκ τούτου ως δυνητική πηγή χρηματοδότησης θα μπορούν να αποτελέσουν οι πόροι προερχόμενοι από το ΣΣΚΑΠ 2023-2027 για την υλοποίηση κρίσιμων έργων υποδομής που αφορούν - μεταξύ άλλων – το νερό (ύδρευση - άρδευση) στα μικρά νησιά και ειδικότερα θέματα εγκαταστάσεων αφαλατώσεων (σε νησιά κάτω των 3.100 κατοίκων).

Η ΓΓΑΙΝΠ από το 2019 έως σήμερα έχει χρηματοδοτήσει τις κάτωθι κατηγορίες έργων σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα.

Κατηγορία έργων	Αριθμός έργων	Αριθμός Νησιωτικών Δήμων	Συνολικός Π/Υ
Λιμνοδεξαμενές - Φράγματα	5	2	653.566,79
Γεωτρήσεις	47	30	4.294.690,27
Προμήθεια - Εγκατάσταση αφαλατώσεων	26	17	8.394.756,43
Μισθώσεις αφαλατώσεων	22	13	3.090.046,25
Συντήρηση αφαλατώσεων	75	27	7.979.849,03
Πηγές-Πηγάδια	3	3	306.600,00
Δεξαμενές αποθήκευσης	34	17	2.983.727,02
Μελέτες	35	24	1.623.502,92
Αποκαταστάσεις από φυσικές καταστροφές	14	12	3.118.249,61
Μονάδες παραγωγής πόσιμου νερού (water kiosks)	8	8	446.400,00
Δίκτυα ύδρευσης	71	36	9.555.159,11
Έργα διαχείρισης ενέργειας - ΑΠΕ	13	11	862.777,79
Σύνολο			43.309.325,22

Απάντηση στο 3^ο ερώτημα

Αδιαμφισβήτητο γεγονός αποτελεί μεταξύ άλλων η ενεργειακή κρίση και βέβαια το υψηλό ενεργειακό κόστος – ιδιαίτερα όπως αυτό έχει διαμορφωθεί με την ενεργειακή κρίση των τελευταίων ετών - έχει φέρει σε δυσχερή θέση αρκετούς νησιωτικούς ΟΤΑ και ΔΕΥΑ σε ότι αφορά την λειτουργία των υποδομών ύδρευσης (αφαλατώσεις / αντλιοστάσια).

Επισημαίνεται ότι **κατά το έτος 2023** η ΓΓΑΙΝΠ μέσω του ΕΠΑ/ΠΔΕ συνέδραμε αρκετούς ΟΤΑ/ΔΕΥΑ που αδυνατούσαν να καλύψουν τις αυξημένες ανάγκες τους ενώ ταυτόχρονα οι εισπράξεις των ανταποδοτικών τελών των υποδομών τους δεν επαρκούσαν για να καλύψουν το ενεργειακό κόστος τους.

Αναλυτικότερα, εντός του έτους 2023, για την κάλυψη μέρους του ενεργειακού κόστους της λειτουργίας των μονάδων αφαλάτωσης / αντλιοστασίων, έχουν επιχορηγηθεί με το συνολικό ποσό των 950.000€ οι κάτωθι ΟΤΑ/ΔΕΥΑ:

- ΔΕΥΑ Σητείας (150.000€)
- Δήμος Υδρας (150.000€)
- Δήμος Ηρωικής Νήσου Ψαρών (40.000€)
- Δήμος Οροπεδίου Λασιθίου (100.000€)
- Δήμος Ιητών (150.000€)
- Δήμος Ιθάκης (100.000€)

- Δήμος Φολεγάνδρου (150.000€)
- Δήμος Λειψών (70.000€)
- Δήμος Δυτικής Λέσβου (40.000€)

Επιπρόσθετα, εντός του έτους 2023, για την προμήθεια εφεδρικών ηλεκτροπαραγωγών ζευγών (Η/Ζ), κατάλληλων να υποστηρίξουν την λειτουργία των μονάδων αφαλάτωσης / υδρογεωτρήσεων / αντλιοστασίων, έχουν επιχορηγηθεί με το συνολικό ποσό των 185.000€ οι κάτωθι ΟΤΑ/ΔΕΥΑ:

- Δήμος Οινουσσών (35.000€)
- ΔΕΥΑ Ρόδου (150.000€)

Τέλος, εντός του έτους 2023, για την προμήθεια και εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών για τη λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης και άλλων υποδομών ύδρευσης, έχουν επιχορηγηθεί με το συνολικό ποσό των 105.896€ οι κάτωθι ΟΤΑ/ΔΕΥΑ:

- Δήμος Λειψών (105.896€)

Σε ότι αφορά την τιμολογιακή πολιτική πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, αυτή προσδιορίζεται κατά βάση από τους παρόχους / παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας και όχι κατ' επιταγή ή πρόβλεψη της Ελληνικής Πολιτείας και της Νομοθεσίας.

Σε ότι αφορά την κατηγοριοποίηση των τιμολογίων χρέωσης ηλεκτρικής ενέργειας, αυτή προέρχεται από τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με το είδος και τις ανάγκες των καταναλωτών (χαμηλής / μέσης τάσης) προς τους οποίους απευθύνονται.

Ο Αναπλ. Προϊστάμενος της Δ/σης

Ιγνάτιος Σίμος